

Πολιτική ανατροπή στην Ελλάδα και την Ευρώπη Το «λάθος» του ΔΝΤ και ο ευρωπαϊκός Νότος

του Γιάννη Μηλιού

Η επίσκεψη του ΣΥΡΙΖΑ στην Ισπανία συνδέεται με την επικαιρότητα στην Ελλάδα. Στην Ισπανία από το 2010 μέχρι σήμερα 350.000 άνθρωποι έχουν χάσει το σπίτι τους από τις τράπεζες. Εκατοντάδες χιλιάδες ακόμη ζουν υπό την τρομοκρατική απειλή της έξωσης. Ενώ εμείς βλέπαμε τα καταστροφικά αποτελέσματα αυτής της πολιτικής αλλά και το κοινωνικό κίνημα που έχει δημιουργηθεί για να της αντισταθεί, οι εδώ κυβερνώντες με «λαγό» τον κ. Σκορδά, ενημέρωναν την ελληνική κοινωνία ότι και η πρώτη κατοικία πλέον πρόκειται να δοθεί βορά στο μεγάλο κεφάλαιο.

Η πολιτική αυτή, που μεταφέρει το βάρος της κρίσης από τους καπιταλιστές στους εργαζόμενους, είχε ξεκινήσει ήδη από τη διακυβέρνηση του Θαπατέρο, ενός «σοσιαλιστή» αντίστοιχου του «δικού μας» Γιώργου Παπανδρέου. Στη συνέχεια ανέλαβε τα ηνία ο αντίστοιχος Σαμαράς, ο κ. Ραχόι, ο οποίος ως γνήσιος δεξιός νεοφιλελεύθερος μαζί με τον υπουργό οικονομικών του, τον αντίστοιχο Στουρνάρα, που είχε θητεύσει και στην Goldman Sachs, ισοπεδώνουν τον κόσμο της εργασίας. Κατά την επίσκεψή μας επιβεβαιώσαμε ότι είναι πολλά τα κοινά σημεία Ελλάδας-Ισπανίας σε κοινωνικό επίπεδο, κάτι που είχε γίνει φανερό από τα σχεδόν ταυτόχρονα «κινήματα των πλατειών» το καλοκαίρι του 2011. Η διαφορά είναι ότι στην Ισπανία οι διαδηλώσεις και οι απεργίες συνεχίζονται κάνοντας ιδιαίτερα δύσκολη τη ζωή της κυβέρνησης Ραχόι, ενώ στην Ελλάδα διανύουμε μια περίοδο ύφεσης του κινήματος.

Πέρα από τον κοινωνικό κύκλο όμως υπάρχει και ο πολιτικός. Όπως στην Ελλάδα, έτσι και στην Ισπανία, αλλά όχι ακόμη σε τόσο μεγάλο βαθμό όσο εδώ, κλυδωνίζεται το σοσιαλδημοκρατικό κόμμα (PSOE). Η αμφισβήτηση του Θαπατέρο είναι προ των πυλών, αλλά πιθανό φαίνεται να καταρρεύσει συνολικά το PSOE, όπως συμβαίνει και με το ΠΑΣΟΚ στην Ελλάδα. Παρόμοιες εξελίξεις συμβαίνουν και στην Πορτογαλία. Την ίδια ώρα εμφανίζεται δημοσκοπική άνοδος της Αριστεράς. Είναι λοιπόν πολύ πιθανό να βρισκόμαστε μπροστά στο «συντονισμό των πολιτικών κύκλων» σε Ελλάδα, Ισπανία και Πορτογαλία, με την πλήρη απονομιμοποίηση της σοσιαλδημοκρατίας να αποτελεί βασικό στοιχείο.

Είναι όμως αυτό το στοιχείο αρκετό για την άνοδο της Αριστεράς; Συζητήσαμε με τους συντρόφους μας στην Ισπανία, τους είπαμε ότι σύμφωνα με τη δική μας εμπειρία στην Ελλάδα δεν είναι αρκετό να λείει κανείς «όχι στο μνημόνιο». Εκείνο που έχει ακόμη μεγαλύτερη σημασία είναι να τονίζεται ότι η Αριστερά δεν έρχεται στο προσκήνιο για να αναλάβει τη διαχείριση της δομικής κρίσης του καπιταλισμού και να τον «σώσει». Η Αριστερά είναι η ελπίδα του κόσμου της εργασίας για ένα άλλο κοινωνικό μοντέλο, η ελπίδα των νέων για μια δημιουργική ζωή μακριά και από την ανεργία (και την απελπισία που τη συνοδεύει) αλλά και από την υπερεκμετάλλευση της εργασίας τους, την έλλειψη σεβασμού στα δικαιώματά τους, τη μετατροπή τους σε γρανάζια ενός απρόσωπου συστήματος. Με τους Ισπανούς συντρόφους μας καταλήξαμε στο ίδιο συμπέρασμα: Η Αριστερά μπορεί να θριαμβεύσει μόνο ως φορέας ανατροπής.

Όλοι αυτοί οι προβληματισμοί είναι διαρκώς επίκαιροι στην Ελλάδα. Μόλις χθες βγήκε στη δημοσιότητα μια ακόμη έκθεση του ΔΝΤ, η οποία από τη μία πλευρά μιλάει για «λάθος» αναφορικά με τα αποτελέσματα της δημοσιονομικής πολιτικής, αλλά από την άλλη πλευρά απαιτεί την απρόσκοπτη συνέχιση του «προγράμματος».

Η φράση που πρέπει να κρατήσουμε από αυτήν την Έκθεση είναι η ακόλουθη: «Η ανησυχία ήταν ότι μια μείωση του χρέους στην Ελλάδα θα μπορούσε να κάνει τη χώρα να χαλαρώσει τις μεταρρυθμίσεις. Το μεγάλο χρέος θεωρείται μοχλός πίεσης προς την κυβέρνηση, την αναγκάζει να δρα».

Το ΔΝΤ λέει ξεκάθαρα ότι δεν είναι το χρέος εκείνο που έχει σημασία, αλλά τα μέτρα. Γίνεται λοιπόν περισσότερο από σαφές ότι δεν υπάρχει καμία δυνατότητα «αριστερής» διαχείρισης μιας τέτοιας στρατηγικής. Η αποτυχία των διακηρυγμένων στόχων της κυβέρνησης και της τρόικα, δείχνουν ότι η διαχείριση της λιτότητας αποτελεί «μηχανισμό» που δημιουργεί συνεχώς την ανάγκη για νέα λιτότητα.

Ο φαύλος αυτός κύκλος που πλέον έχει ενσωματώσει στην πορεία του ολόκληρο τον Ευρωπαϊκό Νότο, και στον οποίο εισέρχεται πλέον και η Γαλλία (και βλέπουμε), δεν αφήνει κανένα περιθώριο ολιγωρίας στην Αριστερά. Το κίνημα, ο εν δυνάμει γίγαντας που σαρώνει την Ιστορία, είναι μια «συνάντηση» που συμβαίνει εκεί που δεν την περιμένει κανείς, όπως περίτρανα μας δείχνει η περίπτωση της Τουρκίας. Το ζήτημα είναι τι κάνει κανείς την ώρα του κινήματος. Η στάση μας το καλοκαίρι του 2011 μας έφερε εδώ που είμαστε σήμερα. Είμαστε υποχρεωμένοι από την ιστορία να προχωρήσουμε μπροστά.